

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvationes
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

IV. Quomodo actus doloris referri debeat à Pœnitente ad Sacramentum
Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

secundi Sacramenti; ipse dicit, contrarium verius esse, & sufficere, quod partes sensibiles sint novæ, & addit, satisfactionem, licet sit pars insensibilis, posse fortasse eandem esse partem duplicis Sacramenti. Eandem sententiam indicavit obiter quidam alius Magister Salmanticensis in hac eadem materia, dicens, illam non videri improbabilem: clarius autem, & expressè eam docuit Petrus de Ledesma in *Summa c. 4. de Sacramento Pœnitentiæ* & Io. de la Cruz in *director. p. 2. de Sacram. Pœnit. q. 1. dub. 6. conclus. 2.* Apud alios nihil iuvenio pro hac parte, nec etiam contra illam, quam quidem ego non auderem reprobare.

358

Dices hinc sequi, quod posset aliquis initio anni habere dolorem de aliquibus peccatis, & in virtute illius doloris non renouari, confiteri singulis diebus toto anno eadem peccata. Respondetur, id pendere ex alia questione, ad quam omnes debent respondere: scilicet, quanto tempore possit antecedere dolor ante confessionem, vel absolutionem, ad hoc ut dici posset habere moralem unionem cum ipsa in ordine ad constituendum unum Sacramentum. Omnes enim debent taxare aliquod tempus, intra quod debeat esse dolor, ne fortè propter longam distantiam non possit esse unio moralis inter partes adeo distantes. Adde, dolorem priorem interrumpi per peccatum subsequens, atque adeo ex eo etiam capite debere iterum renouari.

SECTIO IV.

Quomodo actus doloris debeat à pœnitente referri ad Sacramentum Pœnitentiæ?

36.
An debeat
aliter ex in-
tentione con-
fiteri.

PRæcedenti dubio affine videtur esse aliud; an, scilicet, dolor, qui est pars Sacramenti pœnitentiæ, debeat elici à pœnitente ex intentione, & relatione ad confessionem: an verò postquam elicitus est absque memoria confessionis, possit pœnitens eo dolore uti ad recipiendum Sacramentum pœnitentiæ? P. Suarez *disp. 20. sect. 4. num. 29.* videtur exigere relationem aliquam doloris in ordine ad confessionem faciendam: à quo videntur accepisse illum modum loquendi alij recentiores, Bonacina *de pœnit. disp. 5. q. 3. p. 2. m. 17.* dicens, requiri quod dolor formaliter, vel virtualiter referatur ad confessionem, v. g. si doleat homo cum proposito confitendi, vel recogitet peccata cum dolore, ut ea confiteatur, & virtute illius propositi, & intentionis confiteatur. Alij verò Recentiores addunt, si quis doleat de peccatis in ordine ad confessionem hodiè faciendam, v. g. hunc dolorem non sufficere ad confessionem cras faciendam; quia sine hac relatione non videtur habere unionem moralem cum confessione sequenti.

37.
Suarez.

Oppositum tamen videtur verum: nec credo, P. Suarez in illa fuisse sententia; nam loco citato explicans, qualiter debeat referri dolor ad confessionem, sic ait: *quod sit quoties quis peccata recogitat, & de eis dolet, ut ea confiteatur, vel præbet signum sui doloris in ordine ad confessionem faciendam, seu absolutionem obtinendam ac denique quoties quis dolet de peccatis cum expresso proposito illa confiteri, ex cuius virtute postea confessionem facit: nam quilibet ex his modis sufficit ad veram, accusationem, aliqua verò huiusmodi relatio necessaria est, &c.* in quibus verbis satis apertè indicat, sufficere illum secundum modum referendi dolorem, qui datur, quando quis

in ordine ad confessionem, vel absolutionem præbet signum aliquod sui doloris præcedentis. Eodem modo loquitur P. Valerius Reginaldus in *praxi tom. 1. lib. 5. n. 54.* ubi ait, eum, qui ex contritione prius habita excitatur ad confessionem, & examen peccatorum, non debere postea de illis iterum contreri.

Potest autem hoc probari primò ex Tridentino *sess. 14. c. 4.* ubi de dolore in univèrsum dicitur, præparare hominem post Baptismum lapsam ad recuperandam divinam gratiam, & remissionem peccati obtinendam, si cum fiducia divine misericordie, & voto præstandi reliqua, coniectus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Item additur, attritionem, si voluntatem peccandi excludat cum spe veniæ, esse donum Dei, quo pœnitens licet non extra Sacramentum, in Sacramento tamen pœnitentiæ ad Dei gratiam impetrandam disponitur. Quæ omnia verificantur in casu nostro, nam si attritio habeatur ex metu gehennæ, vel ex alio insufficienti motivo, & postea homo ad impetrandam Dei gratiam velit confiteri, & absolvi, concurrunt omnia, quæ à Concilio petuntur, scilicet, dolor de peccatis, votum præstandi omnia, quæ requiruntur ad Sacramentum pœnitentiæ (hoc enim votum semper continetur implicitè in qualibet attritione, quatenus in ea includitur propositum servandi omnia præcepta) iustus adeo actus excludens voluntatem peccandi cum spe veniæ, ergo dantur, quæ disponunt iuxta mentem Concilij, sufficienter ad impetrandam gratiam, & remissionem in hoc Sacramento. Finita ergo restat illa alia relatio doloris ad Sacramentum, vel ad confessionem.

Secundò probari potest ex communi fidelium sensu, si enim aliquis dum legit, vel dum audit confessionem, moveatur ad intensum dolorem, & detestationem suorum peccatorum, & postea ex desiderio veniæ cogitet de confessione faciendâ, & Sacerdoti confiteatur, nemo dicit, hunc non esse optimè dispositum ad absolutionem recipiendam, imò ille videtur esse modus aptissimus, cum ex dolore peccatorum, & desiderio veniæ procedat ad procurandam confessionem, & absolutionem. Tunc autem dolor non processit ex desiderio confessionis, nec ordinatus fuit ad illam relationem aliqua antecedenti, sed consequenti, quæ licet fuerit paulò post ipsum dolorem, hoc parum interest: Idem enim esset, si tribus, vel pluribus horis post dolorem homo recordaretur confessionis, & eam procuraret, quia adhuc verum esset confessionem illam fieri à pœnitente cum vero dolore, & dolorem significari per ipsam confessionem, (quod solum perbat Suarez): ergo licet in ipso dolore homo non recordetur confessionis, poterit tamen postea uti illo dolore ad obtinendam absolutionem, sicut ad Baptismum.

Tertio probari potest ex ipsa natura, & institutione huius Sacramenti, in quo magis connaturalis est, quod ex dolore, & contritione oriatur desiderium confitendi, quàm quod è contra ex desiderio confitendi oriatur dolor, & contritio: Si enim consideretur hoc Sacramentum, ut quoddam indicium est, certum videtur, in iudicio humano ex displicentia, & odio delicti oriri accusationem, & desiderium deferendi illud ad iudicem, & procurate remedium, non verò è contra ex desiderio accusandi oriri odium delicti: ergo similiter in hoc Sacramento ordo connaturalior est, si homo ex odio peccati veniat in cogitationem, & desiderium procurandi remedium illius in hoc iudicio Sacramentali. Deinde si consideretur hoc Sacramentum, quatenus est

est condonatio, & relaxatio offensæ. Certum etiam videtur, quod sit modus aprior, & congruentior ad impetrandam veniam, quando quis ex odio offensæ, quam intulit, & ex penitentia interna, mouetur ad petendam veniam à Sacerdote Vicario Dei, quam si ex desiderio remissionis mouetur ad dolendum de offensa Dei: Imò ipse dolor est perfectior erit, quo purior, & solùm propter motuum diuine offensæ; minus autem haberet de hac puritate, si ex relatione antecedenti ad confessionem, & ex desiderio Sacramenti imperaretur actus doloris de peccatis: iam enim tunc dolor haberet saltem primum extrinsecum desiderium Sacramenti, & eo minus moueretur homo à malitia offensæ diuinæ ad dolendum, quò magis moueretur, & impelleretur ab extrinseco imperio procedenti ex alio motuo.

41. Dices, actiones Sacramentales debent fieri ex intentione Sacramenti: neque enim sufficeret ablutio precedens facta sine intentione Sacramenti, licet immediatè post referret eam aliquis ad Sacramentum Baptismi, & adiungeret formam: ergo cum actus doloris sit pars huius Sacramenti, debet etiam fieri ex intentione Sacramenti; nec sufficit, si postea ad eum sine referatur. Alioquin enim idem posset aliquis dicere de confessione, quæ licet sufficeret facta absque ordine ad absolutionem Sacramentalem, posset postea referri ad eum finem, & fieri materia Sacramenti.

42. Respondetur in primis falsum est, omnes actiones Sacramentales debere fieri ex intentione expressa recipiendi Sacramentum: nam in matrimonio licet aliquis ignoret illum contractum esse Sacramentum inter Christianos, solùm intendat facere contractum, adhuc recipit Sacramentum, quod est inseparabile à contractu. Deinde ex eo quod aliquid sit materia proxima Sacramenti, non arguitur, quod debeat fieri ex intentione Sacramenti: nam species panis sunt etiam materia proxima Eucharistia, & tamen non debent ipsæ species fieri ex intentione Sacramenti, sed sufficit, consecrationem fieri ex ea intentione. Denique in dolore est specialis ratio: neque non requiritur in ipso talis intentio antecedens, quæ scilicet dolor nō sit à penitente, tanquam Christi ministro; solus enim Sacerdos operatur, ut Christi minister in hoc Sacramento, illæ autem Sacramentales actiones quæ fiunt à ministro, debent fieri per intentionem explicitam, vel implicitam Sacramenti ponendi, quia non potest aliquis operari, ut minister alterius, nisi operetur nomine ipsius, nec potest operari nomine ipsius nisi id velit & intendat. Vnde in ipso etiam Sacramento Matrimonij coniuges, qui sunt ministri, debent habere hanc intentionem saltem implicitam, quam habent, quoties volunt contrahere verum matrimonium: Cum enim hoc inter Christianos non possit fieri sine Sacramento, eo ipso quod volunt omnino perficere matrimonium validum, volunt implicite perficere Sacramentum, sine quo non sit matrimonium validum: si autem haberent intentionem efficacem repugnantem, & omnino excludentem rationem Sacramenti, non efficerent contractum matrimonij. Talis etiam est ablutio in Baptismo, quam minister operatur, ut minister Christi & ideo debet fieri ex intentione Sacramenti; nec poterit ablutio absque ea intentione facta, referri postea ad Sacramentum Baptismi adiungendo formam. Contritio verò, vel dolor non est actus talis, quam penitens faciat nomine Christi; Vnde ex eo capite non requiritur intentionem antecedentem, qua referatur ad Sacramentum. Potest autem ad hoc ipsum confirmandum aff-

P. Ioan. de Lugo, de Penitentia.

ferri id, quod aliqui Theologi dicunt de satisfactione Sacramentali, supposita enim probabilissima, & communissima sententia, quod penitens satisfaciatur præcepto confessarij, etiam si satisfactio nem adimpleat in peccato mortali, eo quod præceptum Confessarij solùm sit de ieiunio, vel de elemosyna: addunt aliqui, nec etiam requiri, quod penitens impleat satisfactionem ex intentione satisfaciendi præcepto: nam sicut præcepto Ecclesiæ audiendi sacrum satisficit audiendo sacrum absque ulla prorsus intentione satisfaciendi præcepto, iuxta communem Theologorum doctrinam, quia præceptum non est de motuo, sed de auditione sacri: sic etiam dicunt, præcepto confessarij de recitando hodie rosario, satisfieri per rosarij recitationem hodiernam, factam absque memoria, vel intentione satisfaciendi præcepto; quod docet Thomas Sanchez lib. 1. in decalogum, cap. 1. n. 17. & lib. 4. c. 13. in fin. Hæc autem doctrina debet eodem modo explicari, dicendo, satisfactionem illam, licet sit pars Sacramenti, non tamen exigere peculiarem illam intentionem Sacramenti recipiendi, eo quod non sit actio Ministri, sed prena imposita à Ministro ad quam subeundam, & implendam non requiritur intentio, sicut neque in alijs præceptis.

Obiicit tamen aliquis esse actiones Sacramentales, quæ non fiunt Ministro, sed à recipiente Sacramenti, & tamen exigunt intentionem Sacramenti. Sic in Sacramento Ordinis, ille qui ordinatur, debet tangere materiam cum intentione Sacramenti, & in hoc ipso Sacramento Penitentia penitens debet habere intentionem faciendi confessionem in ordine ad Sacramentum recipiendum, & tamen hi sunt ministri. Ergo licet dolor non sit actio ministri, adhuc exigit intentionem.

Respondetur, illas actiones requirere quidem intentionem; licet non sine actiones ministri: id tamen provenire ex alijs capitibus, & rationibus, quæ non procedunt in dolore: nam tactus materia in ordinatione (si re vera ad valorem necessarius sit, id enim multi probabiliter negant) in tantum requiritur, in quantum sine illo non datur completa actio ministri ordinantis, quæ est traditio, quia traditio esse non potest sine acceptatione, sicut nec ablutio actiua in Baptismo potest esse sine abluitione passiva: cum ergo actio Episcopi sit traditio humana, requiri acceptationem humanam ex parte illius, qui accipit, neque enim ego dico tradidisse humano modo aliquid si ille alius materialiter, & sine attentione, vel intentione accepti: ideo in ordinando requiritur acceptio, & tactus cum intentione accipiendi humano modo, hoc est, accipiendi ad eum finem, ad quem traditur. Item in confessione requiritur intentio aliqua, quia ad hoc Sacramentum requiritur confessio iudicialis, hæc autem est, quæ fit iudici, ut iudici, debet ergo penitens dicere peccata Sacerdoti, tanquam iudici, quia sine hac intentione non poneret confessionem iudiciariam, & hoc est formalissimè intendere saltem implicite finem Sacramenti. In dolore autem nulla ex his rationibus militat, ut constet: quare non est, vnde in ipsius exercitio requiritur talis intentio antecedens: quæ referatur ad Sacramentum.

Dices, non solùm requiritur intentio in ministro Sacramenti, sed etiam in suscipiente, si sit adultus, ergo penitens, dum habet actum contritionis, debet habere intentionem, saltem quatenus actu recipit aliquid Sacramenti, scilicet, vnam partem materia: Respondetur intentionem in suscipiente Sacramentum requiri regulariter tunc, quando minister confert illi Sacramentum nomine Christi: v.g. dum baptizat, vngit, imponit manus, profert

T

verba.

verba, & ratio autem videtur esse: quia (vt notat Suarez 3. rom. disp. 14. sect. 2. circ. med.) per sacramenta homo initiatur & consecratur Deo; ille autem qui consecratur, non debet inuitus consecrari, & dedicari Deo: consecratur autem, quando à ministro vngitur, tangitur, abluatur, & c. profertur verba: ideo qui ordinatur verbi gratia, tunc debet prestare consensum, quando accipit materiam vel ordinatur, quia tunc accipit potestatem: datio autem potestatis absque acceptatione eius, qui habet usum rationis, non est valida, & completa: ideo tunc debet esse intentio in suscipiente. Quod idem procedit de aliis Sacramentis cum proportionem, in quibus datur etiam aliqua potestas, vel aliquod donum à ministro nomine Christi. Quando vero fit contritio, non consecratur poenitens à ministro, nec accipit ab eo potestatem aliquam, quam debet acceptare, sed disponit se ad consecrationem per absolutionem Sacerdotis accipientem; non ergo requiritur tunc alia intentio præter ipsammet contritionem, quæ se sola sufficienter disponit.

47. Sed contra vrgebis, primò quia infans non potest acceptare potestatem in Sacramento, & tamen illud validè recipit, ergo potest esse valida, & completa traditio potestatis absque acceptatione suscipientis, atque adeo ex hoc capite non requiritur intentio. Respondetur, acceptationem requiri ad valorem aliarum donationum, quando fit donatio adulto, non quando fit infanti, vt cum aliis obseruat Thomas Sanchez lib. 1. de matrim. disp. 6. n. 15. & 27. Sic ergo de Sacramentis, quando ministrantur infanti non habenti propriam voluntatem, sufficit voluntas Christi, vel Ecclesiae absque eius consensu, vt traditio potestatis sit valida.

48. Vrgebis secundò, quia ex hoc capite non requireretur intentio suscipientis toto tempore, quo minister loquitur, vel operatur, sed sufficeret intentio in fine: sicut quando aliquis donat tibi librum, non requiritur consensus tuus ab initio loquutionis, sed sufficit quando ille absoluit verba acceptare donationem; ergo licet ille qui baptizatur non haberet intentionem, quando abluatur, sufficeret eam habere, quando absoluitur verba. Respondetur, quando hoc esse differentiam inter sacramenta, & contractus humanos, in quibus sufficit acceptatio in fine, quia adhuc perseverat moraliter voluntas donantis. In Sacramentis verò non sufficit, quia eorum effectus non potest suspendi, sed debet operari, quando fiunt, vel applicantur. Vnde non sufficit consensus accipientis post finem verborum, quia iam non est sacramentum, neque etiam sufficit consensus post prolatam mediam partem v.g. formæ, vel applicatam materiam, quia illa pars, & illa consecratio præcedens non operatur, vt nunc moraliter perseverat, sed vt fuit, quado physice fuit. Nam si aliquis cum debita intentione effuderit aquam & postea cum debita intentione proferret verba, licet per possibile vel impossibile reuocasset intentionem, quoad effusionem aquæ præteritam, validum esset Sacramentum: quia non attenditur ad non reuocatam voluntatem, sed ad intentionem, quam habuit, quando effudit aquam: ideo ergo ab initio requiritur intentio suscipientis, vt singulæ partes consecrationis, & operationis ministri acceptentur, dum fiunt, quia si tunc non acceptantur, postea non poterunt acceptari, quando solum moraliter perseverant.

49. Sed vrgebis tertio ex Sacramento matrimonij, in quo si femina non cogitante de matrimonio, dicat vir cum intentione debita: *Ego te accipio in meam ipsa* verò tunc cum eadem intentione respo-

deat acceptando, & dicat *Ego etiam te in meum*; fit Sacramentum, licet intentio non fuerit in femina suscipiendi Sacramentum ab initio, dum vir illud ministrabat: ergo non requiritur in Sacramentis intentio suscipientis toto tempore, quo ministrat illud ministrat.

Respondetur, ideo dixi supra, regulariter, eam intentionem exigere, vt scilicet exciperem matrimonium, quod sicut irregulare est, quoad alia multa; sic etiam quoad hoc. Quæ differentia oritur ex duplici, vel triplici capite. Primò, quia in hoc Sacramento ritus, & verba non videntur sonare consecrationem, sed solam obligationem profanam. Secundò, quia est contractus, qualis antea erat: cum ergo de se non exigeret acceptationem antecedentem, sed sufficeret acceptatio consequens, sicut in aliis contractibus, non debuit variari natura contractus per rationem Sacramenti supradictam. Tertio, quia in Matrimonio non requiritur verba physica, sed sufficiunt virtualia, vt supra diximus, atque adeo sufficiunt verba præterita moraliter manentia: cum enim prolata fuerint à viro sub conditione, si femina acceptaret; femina postea acceptante, incipiunt eadem verba non reuocata, existimari verba nunc prolata absolute: quæ verba virtualia, & moralia sufficiunt in illo Sacramento, licet in aliis non sufficiant. Habemus ergo ex his, non requiri semper intentionem Sacramenti in suscipiente, quoties ponitur aliqua pars intrinseca Sacramenti ex ratione generali partis Sacramenti, atque adeo neque eam intentionem requiri, quando ponitur dolor, qui est pars materiales.

Denique quod Aduersarij opponebant de vniõne morali requisita inter dolorem, & confessionem, ad faciendum vnum Sacramentum, quæ vniõ videtur fieri per illam relationem doloris ad confessionem. Hoc, inquam, parum vrget, satis enim coniunguntur moraliter; intra debitum tempus dolor præcedens significatur per confessionem subsequenter; sicut etiam in iudicio humano, si aliquis ex odio præcedenti scelerum, & ex desiderio remedij moueatur postea ad accusandos sceleratos; sufficienter coniungitur accusatio cum odio præcedenti in ordine ad constituendam accusationem dolorosam, seu iustificatam. Nunc iam dicamus aliquid de proposito non peccandi.

SECTIO V.

Virum requiratur propositum non peccandi ad Sacramentum poenitentiae.

Tres sunt Sententiae. Prima docet, esse necessarium ad valorem Sacramenti propositum, sicut dolorem. Ita Ioannes Medin. *Cod. de confession. quaest. de confess. filia iteranda* Toletus. lib. 3. *summa cap. 4. §. Quinta est*, & alij, qui id probant ex Concilio Florent. & Trident. in quibus dicitur primam partem huius Sacramenti esse contritionem, ad quam pertinet dolor de peccato cum proposito non peccandi de cætero.

Secunda sententia dicit, non requiri propositum formale, aut virtuale. Ita Soto, & alij, quod assert Suarez in præsentis disputat. 10. *sectio 4. num. 32.*

Tertia sententia docet, requiri quidem ad Sacramenti valorem propositum, vel formale, vel virtuale, quod in actu doloris includitur. Hanc tenet Suarez ibi num. 33. & est communis inter Recentiores.

Ego distinguendum existimo, aliquando enim dolor